

T.C.
MİMAR SİNAN GÜZEL SANATLAR ÜNİVERSİTESİ
BİLİMSEL ARAŞTIRMA PROJELERİ KOORDİNATÖRLÜĞÜ

**BİLİMSEL ARAŞTIRMA PROJESİ
SONUÇ RAPORU TAM METNİ**

2021-13/A Türü

Urla-Çeşme Yarımadası Tarihsel Peyzaj Çalışmaları

Doç.Dr. Elif KOPARAL
Arkeoloji

Proje Ekibi
Unvan Ad Soyad
Bölüm

MSGSÜ Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimi tarafından desteklenmiştir.
(Proje No: 2021-13, 2021)

Proje Sonuç Raporu Tam Metni

Proje amacı, kapsamı, yöntemi, faaliyetleri, bulguları, çıktıları, kaynakçası yer almalıdır. (Metin 12 punto, Times New Roman yazı tipi, 1.5 satır aralığı ile yazılmalıdır.

Proje, uzun vadeli olarak İzmir İli sınırları içinde bulunan Urla-Çeşme yarımadasında yapılan çalışmalardan elde edilen verileri, çeşitli iş birlikleri ile farklı disiplinlerden yeni bilgilerle harmanlayarak bir kültürel çevre çalışmasını sürdürmeyi amaçlamaktadır. 2021-13 Kodlu BAP projesi ile çalışmanın bir yılı desteklenmiştir ve arazi çalışmaları için gerekli olan teçhizatın satın alımı gerçekleştirilmiştir.

Yarımada üzerinde yer alan Çeşme, Urla ve Seferihisar ilçeleri doğal ve kültüre çevre bakımından bölgenin önemli merkezleri olup giderek artan bir popüleriteye sahiptirler. Yarımadada sürdürülen arkeolojik kazı ve yüzey araştırmaları bölgenin derin tarihine ve antik peyzajlarına ilişkin önemli bilgiler üretmiştir. Özellikle 2006-2021 yılları arasında yürütülen yüzey araştırmaları yarımadanın derin geçmişi ve kültürel çevresini daha ayrıntılı anlamamıza yardımcı ve antik peyzajları akademi, yerel halk ve diğer topluluklar için görünür ve anlaşılır kılmıştır. Tarihsel peyzaj çalışmaları vesilesi ile söz konusu yüzey araştırması projesinden (www.klasp.net) ve kazılardan elde ettiğimiz verileri kullanarak optimum düzeyde bir koruma planı modeli oluşturmak ve önermek hedeflenmektedir. Yarımada 1980'lerden bu yana yoğun göç ve kentleşmeye bağlı olarak kültürel çevre ve antik peyzajın tahribat riskinin yüksek olduğu bölgelerden biridir. Bölgenin yaşamaya elverişli ekolojisine bağlı olarak gerçekleşen demografik değişimler kültürel çeşitlilik ile de birebir bağıntılı olup bölgenin yüzyıllar boyu zengin bir kültürel çevreye sahip olmasına neden olmuştur. Bölge halen dinamik bir kültürel çevre olarak tanımlanabilir.

Projenin uzun soluklu amacı yüzey araştırmaları sayesinde tanımlayabildiğimiz derin geçmişten bugüne bölgenin değişim ve dönüşüm karakterlerini analiz etmektir. Coğrafi Bilgi Sistemleri (ArcGIS) kullanarak Tarihsel Peyzaj Karakterizasyonu üzerine çalışmalarını gerçekleştirmektedir. Bu analizler için gerekli olan hava fotoğrafları, ortofoto, raster haritalar ve arkeolojik veri elimizde mevcut bulunmaktadır. Arkeolojik kazı ve yüzey araştırması bulgularının ve verilerinin bölgede gerçekleştirilmiş diğer çalışmalarla entegre edilerek Coğrafi Bilgi Sistemleri ortamında yeni yöntemlerle değerlendirilmesi yarımadada yapılması planlanan çevre düzenlemeleri için bir altlık oluşturmak, kültür mirası açısından güncellenebilir bir veritabanı sunmaktır. Daha önce BAP 2019-33 kodlu ve **Urla ve Çeşme Yarımadası Kültürel Çalışmaları** başlıklı proje kapsamında tamamladığımız Urla ilçesi Tarihsel Peyzaj Karakterizasyonu bu proje ile Çeşme ilçesi için uygulanmıştır. Tarihsel Peyzaj Karakterizasyonu genellikle güncel durum ve yakın geçmiş üzerinden gerçekleştirilen

analizlerdir. Projemizin önemli ayırt edici özelliklerinden biri analizlerde derin geçmişe ait verilerin ve bilgilerin kullanılmasıdır.

Tarihsel Peyzaj Karakterizasyonu uygulaması ilk olarak İngiltere’de gerçekleştirilmiş planlama ve koruma alanında kullanılan görece yeni bir yöntemdir. CBS ortamında uygulanan analizler sübjektif ve yoruma dayalıdır, aynı zamanda güncellenebilir bir veritabanı sunmakta ve farklı sorunsallara çözüm yaratmaktadır. HLC için öncelikle özel bir veri tabanı hazırlanması gerekir ki bunun için CBS programlarından ArcGIS en uygundur, proje kapsamında proje yürütücüsünde ruhsatlı olarak bulunan ArcGIS program kullanılmaktadır. Yine halihazırda elimizde bulunan üç set 1957, 1976 ve 1980 yıllarına ait hava fotoğrafı, güncel ortofoto ve yerleşim dağılım haritaları kullanılarak zamansal ve mekansal boyutları tanımlayan poligonlar oluşturulmaktadır. Her bir poligon işlev ve zaman açısından bir tutarlılık oluşturarak dönemsel olarak poligonların işlevsel (arazi kullanımı) farklılaşması görselleştirilir. Böylelikle tanımlanan alanda kültürel çevrenin zaman içinde nasıl bir dönüşüm ve değişim yaşadığı ve bunun ivmesi yorumlanmaktadır. Söz konusu analizlerin sonuçları geçmişe ait kültürel çevrenin güncel peyzaj içinde ne biçimde varlığını sürdürdüğünü de ortaya koymaktadır. Proje kapsamında Çeşme ilçesi için bu işlemler gerçekleştirilmiştir.

Projenin ilk üç set hava fotoğrafının Çeşme ilçesi için olan kısmının rektifikasyonu gerçekleştirilmiş, veritabanı tasarlanmış ve arazi çalışmaları gerçekleştirilmiştir. Çalışmalar yaya yüzey araştırması, CBS analizleri, buluntuların belgelenmesi ve değerlendirilmesi ve LİDAR çalışmaları olmak üzere birkaç safhada gerçekleştirilmiştir. Sistemik yaygın ve yoğun yaya yüzey araştırması yöntemi kullanılarak örneklenen alanlarda tüm kültürel varlıklar ve kültürel çevre unsurları dönem ayırt etmeksizin belgelenmektedir. Örneklem yöntemi yüzey morfolojilerinin eşit dağılımı, tarıma elverişli alanlar, anıt ağaçlara ve tarım teraslarına yakınlık, doğal peyzajda öne çıkan morfolojiler gibi farklı parametrelere dayanmaktadır. Örneklenen alanların bazıları yüzey buluntularının yoğunluğu, mimari kalıntılar ve işlevine bağlı olarak yerleşim, kale, tümülüs, nekropolis, kült alanı vb olarak nitelendirilirken dağınık haldeki yüzey buluntuları da belgelenecek buluntu yeri olarak sınıflandırılmaktadır. GPS yardımı ile koordinatlandırılan bu alanlar Coğrafi Bilgi Sistemleri veritabanına aktarılmakta ve CBS ortamında farklı sorunsallara yönelik mekânsal analizler gerçekleştirilmektedir. Mimari kalıntılar CORS GPS yardımı ile evrensel koordinat sistemine aktarılıp, mimari çizimi gerçekleştirilmektedir. Yüzey buluntuları fotoğraflanmakta ve çizimleri yapılarak veritabanlarına aktarılmaktadır. Yüzeyden belgelenen küçük buluntular (seramik, taş, cam, fayans vb.) yine uzmanlar tarafından tarihlendirilmekte, buluntular yorumlanarak bölgede iskan

tarihçesi, arazi kullanımı, kültürel çevrenin dönüşümü tanımlanmaya ve değişimlere neden olan sosyal ve çevresel dinamikler açıklanmaya gayret edilmektedir.

SİSTEMATİK YAYA YÜZEY ARAŞTIRMASI SAHA ÇALIŞMASI:

Sistematik yaya yüzey araştırmaları 2021 yılında Barbaros Döşemebaşı mevkii, Barbaros Köyü su değirmeni ve kuyularında, Beylik mevkii, Kocabağarası mevkii, Germiyan Köyü Mazı mevkii, Özeme mevkii, İçmeler İçmetepe mevkii, Kermiyan mahalle mevkii, Reisdere Ötekaya ve Ören mevkileri, Elemboğazı mevkii, Gülbahçe Tatarderesi, Balıklıova Kabağaç ve Çamyanı mevkilerinde gerçekleştirilmiştir. Bu alanların seçilmesinde öngörülen parametreler daha önceki yıllarda taranmamış olmaları, kentleşme ve buna bağlı yapılaşmaya bağlı olarak tahribat riski taşımaları ve projenin spesifik sorunsallarına yönelik olarak araştırılma gerekliliğidir.

GEÇMİŞ YILLARDA TESPİT EDİLMİŞ OLAN BAZI ANAHTAR YERLEŞİMLERİN YENİDEN ZİYARETİ:

2021 yılı çalışmalarında yayına yönelik hazırlıklar nedeniyle önceden tespit edip belgelediğimiz bazı alanlarda yeniden çalışmalar gerçekleştirilmiştir. Bu alanlardan Yarentepe, Burgaz, Güvercinlik ve Hacıgebeş aynı zamanda Lidar çalışmaları kapsamında taranan alanlar dahilindedir. Bu alanlarda lidar çalışmaları öncesi ön çalışmalar yapılmıştır. RES, elektrik direkleri veya GSM santralleri Lidar ve RGB sonuçlarının alınmasında olumsuz rol oynadığı ve çalışmaların verimini ciddi anlamda düşürdüğü için önceden belirlenen poligonların yeniden düzenlenmesine ilişkin olarak arazide poligon belirlemeye yönelik olarak GPS yardımı ile nokta olarak yeni poligonlar oluşturulmuştur.

Hacıgebeş olarak adlandırılan Tatar Deresi yakınındaki tepe bölgenin Geç Tunç Çağı – Erken Demir Çağı geçişini anlamamız açısından kilit alanlardan biridir. Bu alan ekibimiz tarafından 2007 yılında tespit edilmiş ve çalışılmıştır. Ne yazık ki 2007 yılında bu alanda gerçekleştirilen kaçak kazı çalışmaları Geç Tunç Çağı'na ait mezarların tahribatı ile sonuçlanmıştı. Belirli aralıklarla kontrol ettiğimiz. Bu alan İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü kampüs alanı içinde kalmaktadır. 2007 yılındaki tahribatın ardından ekibimizin çabaları ile bu alan üniversite yönetimi tarafından koruma altına alınmış, telle çevrilerek bekçi kontrolünde tutulmaya başlanmıştı. Gerçekten de bu yıl bu alanda yaptığımız tetkikler Hacıgebeş'te yeni tahribatın olmadığını ortaya koymuştur. Kuşçular Köyü, Çobanpınarı Vadisi girişinde yer alan Yarentepe yine bölgede Orta Tunç Çağı'ndan Klasik Dönem sonuna dek kesintisiz iskan görmüş olan,

Teos ve Klazomenai arasındaki önemli karakol yerleşimlerden biridir. Bu alan ilk kez Prof. Dr. Numan Tuna tarafından çalışılmış ve yayınlanmıştır. Ekibimiz bu alanda kendisinin de katkısı ile ilk kez 2007 yılında çalışmış sonra yine belirli aralıklarla bu alan da çalışmalar gerçekleştirilmiştir.

2010 yılında tespit edilen Beyler Köyü yakınındaki Dömentepe bölgede yerleşim düzenlerinin anlaşılmasında kilit rolü oynayan uzun süreli iskan alanlarından biridir. Dömentepe ekibimiz tarafından önceki yıllarda ayrıntılı olarak çalışılmış, yayınlanmış ve tescillenmiş bir alandır. Burgaz ve Airai yerleşimleri yine önceki yıllarda belgelenmiş alanlardır. Ancak güncellenmiş verilerle yürütmekte olduğumuz yayın çalışmalarına yönelik olarak bu alanlarda açıkta olan mimari öğelerin fotoğraflanmasına yönelik belgeleme yapılmıştır. Yüzeyde izlenen mimari öğelerin koordinatları alınmış ve halihazırda elimizde bulunan CBS veritabanında yer alan hava fotoğrafları ve ortofotoda alan konumlarının güncellenmesi gerçekleştirilmiştir. Yine bu alanlarda daha önceki yıllarda belgelenen yüzey buluntuları tekrar çalışılmış, yeniden ziyaret kapsamında yüzeyde tespit edilen buluntular değerlendirilerek iskan ve kullanım sürecine ilişkin verilerimiz kontrol edilmiştir.

Gülbahçe İçmeler mevkiinde bulunan İçmetepe Klazomenai khorasında sıklıkla rastladığımız yığma taş Tümülsülerden biridir. Bu tümülüs etrafında bulunan seramik parçalarına dayanarak MÖ 7. Yüzyıla tarihlenmektedir. İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü kampüsü sınırları içinde yer alan bu tümülüsün bulunduğu tepede iki farklı alanda önceki yıllarda tescillenmiş 1. Derece arkeolojik sit alanı yer almaktadır. Bu alanın yakınında açılması planlanan bir taş ocağının olması nedeniyle bu alanlara verilebilecek olan zararı tetkik etmek üzere alanı yeniden ziyaret ettik. Taş ocağı alanının yaratacağı sarsıntılar ve yakınlığından dolayı ortaya çıkacak olan toz hem arkeolojik alana hem de koruma altında olan sakız ve sandal ağaçlarına zarar verme potansiyeline sahiptir.

LİDAR ÇALIŞMALARI:

Lidar çalışmaları Sivil Havacılık Genel Komutanlığı'ndan aldığımız izinler dahilinde İHA 1 aracı ile Urla İlçesi, İskele Mahallesi Karantina Adası, Denizli Mahallesi Nalbantepe, Tatarderesi mevki, Kuşçular, Güvercinlik, Zeytinler, Çeşme İlçesi, Germiyan Mahallesi Özeme mevki, Şifne Karabayır mevkiilerinde gerçekleştirilmiştir. Bu alanların lidar çalışması için seçilmesinin nedeni yüzey buluntusu açısından yüksek potansiyele sahip olmakla beraber yoğun bitki örtüsü nedeniyle yüzey görünürlüğünün oldukça düşük olmasıdır. İHA1 sınıfı araçla gerçekleştirilen çalışmalar seçili alanlarda hassas ortofoto üretilmesi, yoğun bitki örtüsüne bağlı olarak görünürlüğü düşük mimari öğelerin belirlenmesi ve koordinatlandırılarak plana

işlenmesidir. Lidar çalışmaları Urla-Çeşme yarımadasında bugüne dek gerçekleştirilen yüzey araştırmaları kapsamında tespit edilen, belgelenen ve bölgenin yerleşim tarihçesi açısından kilit sayılabilecek kesintisiz ve uzun vadeli iskanın belgelendiği alanlarda yapılmıştır. Bu alanlara ait elde edilen data önümüzdeki aylarda GEOCODE Harita ve Mühendislik şirketleri uzmanları tarafından ekibimizin danışmanlığında işlenecektir.

Uygulama sırasında her alanda gerekli aralıklarla Yer Kontrol Noktaları belirlenmiş ve sahanın genişliğine uygun biçimde ölçüleri en az 30 epokluk 2 kontrollü oturum ile Tersus marka, Oscar model GNSS alıcısı ile tesis edilmişlerdir. RGB kamera ile uçuşlar Yer Kontrol Noktaları'nın tesisi ve ölçümü ardından gerçekleştirilmiştir. TRINITY F90+ İnsansız Hava Aracı'na entegre edilen SONY UMC-R10C kamera ile gerçekleştirilen RGB uçuşları bu alanlarda yüksek çözünürlüklü orto-foto ve sayısal haritaların oluşturulması için altlık sağlamaktadır. Arazi yüksekliğini takip ederek sabit Yer Örnekleme Aralığı ile TRINITY F90+ İnsansız Hava Aracı'na entegre QUBE240 Lidar cihazı ile gerçekleştirilen uçuşlar seçilen alanlarda yoğun bitki örtüsüne bağlı olarak düşük olan görünürlüğün artırılması ve insan eli ile yapılmış, inşa edilmiş öğelerin tespitine yöneliktir. Uçuşlar genellikle 200m -80 m aralığında gerçekleştirilmiştir.

TARİHSEL PEYZAJ KARAKTERİZASYONU VE YORUMLANMASI

Tarihsel Peyzaj Karakterizasyonu (TPK) analizleri birkaç aşamalı olarak gerçekleştirilmiştir. Bölgenin doğal ve kültürel peyzajının karakteristik özellikleri, arkeolojik unsurların belirlediği tarihsel derinlik ve yüzey buluntularının analizinin ardından kullanılacak olan harita ve hava fotoğraflarının rektifikasyon aşaması gelmektedir. Kullanılan haritaların tümü vektör formatında olmadığından pek çok haritanın kullanılabilmesi için sayısallaştırılması gerekmektedir. Harita ve hava fotoğraflarında izlenen doğal ve yapıli morfolojiler izlenerek kategoriler oluşturulmuştur. Genel olarak HLC analizleri için datanın toplanması ve işlenmesinin ardından arazi kullanımı ve yerleşim dokusundaki farklılaşmaları tanımlayabilmek için makro dönemler belirlenmiştir. Bu dönemler Prehistorik / Tunç Çağı / Erken Demir Çağı / Arkaik Dönem / Klasik Dönem / Hellenistik Dönem / Roma Dönemi / Bizans Dönemi / Osmanlı Dönemi/ Modern Dönem olarak sınıflandırılmıştır. 1/100.000 ve 1/25.000 ölçekli topografik haritalar, 1/5000 ölçekli kadastral haritalar, 1957, 1976 ve 1995 yıllarına ait hava fotoğraflarının yanısıra bölgeye ait güncel yüksek çözünürlüklü ortofoto kullanılmıştır. Poligonlar için belirlenen minimum genişlik 1 ha.dır. Tarım arazisi sınırları, bitki örtüsü, ulaşım ağı, arazi kullanımı türleri, morfolojiler analizlerde kullanılan görünürlüğü yüksek göstergelerdir. Bunların dışında

yerleşimler ve farklı işlevlere sahip tümölüs, kale, gözetleme kulesi gibi kültürel peyzaj unsurları da analizler de kullanılmak üzere referanslandırılmıştır. Kamu kurumlarından daha önceki yıllarda farklı projeler kapsamında ücret karşılığı aldığımız hava fotoğrafları, uydu görüntüleri, halihazır ve kadastral haritalar CBS altyapısında bir araya getirilerek kullanılmaktadır. Başka bir deyişle HLC analizleri için söz konusu haritalar, hava fotoğrafları ve uydu görüntüleri işlenerek ve birbiriyle uyumlu hale getirilerek kullanılmaktadır. Söz konusu CBS altyapısı hazırlanması için kullanılan hava fotoğraflarından 1957, 1976 ve 1995 yıllarına ait setlerin rektifikasyon ve referanslama işlemleri tamamlanmıştır. Bu işlem için ArcGIS programı kullanılarak WGS84 koordinat sistemine tanımlı 2018 yılına ait uydu görüntüsü altlık olarak kullanılmıştır. Eşlenik noktaların seçilmesi ile görüntü eşleştirme yönteminin kullanıldığı referanslama işleminde noktaların dağılımının homojen olmasına dikkat edilmiştir. Netcad dosyaları olarak saklanan 1:5000 hali hazır haritaların tamamı Autocad dosyalarına dönüştürülmüştür. Beş adet halihazır temizlenmiş ve shapefile olarak veritabanına aktarılmıştır. Shapefile formatında saklanan terasların yer aldığı poligonların ayıklanması işleminin ilk aşaması gerçekleştirilmiştir. Ayıklama işleminde altlık görüntü üzerinden terasların seçilmesi çok net olmadığından dolayı seçili poligonda kesinlikle bulunmayan teraslarda “0” ve olma ihtimali bulunanlarda ise “1” olarak girilmiştir. Büyük Ölçekli Harita ve Harita Bilgileri Yönetmeliği’nde kabul edilen ITRF’96 koordinat sistemine tanımlı TUREF (Türkiye Ulusal Referans Çerçevesi) datumuna göre düzenlenmektedir. Bunun için 2018 tarihli WGS’84 Koordinat Sistemi’ne tanımlı uydu görüntüsü TUREF datumuna dönüştürülmüş ardından Harita Genel Komutanlığı’ndan alınan 1957,1976 ve 1995 yıllarına ait raster veri tipindeki hava fotoğrafları uydu görüntüsü ile ortak noktalardan eşleştirilerek referanslama işlemine devam edilmiştir. Yapılan çalışmada 1957 yılına ait hava fotoğraflarının referanslama işlemleri tamamlanmıştır. Urla Belediyesi’nden alınan güncel ED50 Koordinat Sistemi’ne ait halihazır haritalar için dönüşüm parametresi kullanılarak ITRF Koordinat Sistemi’ne dönüştürülmüş ve CBS altyapısına dahil edilmiştir. Bunun yanı sıra önceki yıllarda saha çalışmasından elde edilen vektör veri tipindeki arkeolojik veriler ortak referans sistemine tanımlanmış, öznitelik tabloları CBS veri tabanının altyapısına uygun bir şekilde düzenlenerek eklenmiş ve veri sınıfları oluşturulmuştur. Daha önceki yıllarda Autocad programında hazırlanan mimari çizimler ArcGIS programına aktarılmıştır. Bu aktarma sırasında Autocad programı içerisinde kullanılan layer sisteminin, ArcGIS programı ile aynı olmasına özen gösterilmiştir. Bu hususta tabakalar dönemsel olarak düzenlenmiş ve renklendirilmiştir. Bu aktarma işlemi sırasında ArcGIS programına aktarılan planların bazılarının koordinat sistemine tanımlanması ile birlikte, çizimlerin ortofoto üzerinde olması gerektiği yerlerde olmadıkları saptanmıştır. Söz konusu

problemin düzeltilmesi için editör komutu ile tekrar çizilmiştir. Ayrıca müze kurtarma kazılarında, ortofoto ile aynı konumda bulunmayan çeşitli dönemlerdeki duvar çizimlerinin açıları ve konumları düzeltilerek, ortofotoda olması gerektiği yerlere konumlandırılarak referanslandırılmıştır.

Tarihsel peyzaj karakterizasyonu uygulaması arkeolojik ve tarihi peyzajların çok boyutlu tanımlanmasının yanısıra kültürel peyzajın sürdürülebilir korunmasına ilişkin olarak farklı aktörlerin kullanabileceği bir altlık üretmeye hizmet eder. Daha geniş bir açımla toplumsal ve kurumsal ölçekte kültürel çevrenin sürdürülebilir korunmasına hizmet edebilme kapasitesine sahiptir.

Bölgede ivmesi giderek artan kentleşmeye bağlı tahribat tehdidi arazide sistematik olarak belgeleme gerçekleştirilmesini zaruri kılmaktadır. Arazi çalışmalarının örnekleme stratejisi çok katmanlı olarak tanımlanabilir; morfolojik unsurların eşit dağılımı, kentleşmeye bağlı riskli alanların saptanması, yerel bilgi akışı, ve önceki yıllarda elde edilen verilere dayalı CBS (Coğrafi Bilgi Sistemleri) analizleri çalışma yapılacak alanların belirlenmesinde kullanılan parametrelerdir. Yüzeysel araştırmalarından elde edilen verilerin işlenmesi uzun soluklu bir süreçtir. Yüzeysel buluntularının tarihlenmesi, mekansal dağılımı, bölgesel ölçekte zamansal ve mekansal tanımlamaların CBS ortamında yapılması ve bunun farklı bilgiler içeren haritalar ile entegre edilerek sonuçlara varılması ve ardından HLC analizlerinin gerçekleştirilmesi mümkündür. Bugün kültürel çevre çalışmaları bağlamında uzaktan algılama yöntemleri ve bu yöntemlerle elde edilen verilerin işlenmesi neredeyse yaya yüzeysel araştırması ile koşut gidecek kadar önem kazanmıştır. Proje yaklaşım olarak arkeolojik peyzaj ya da kültürel çevre olarak tanımladığımız geçmişe ait insan eylemlerinin izlerini oluşturan yerleşimleri (kent, köy, mezra, çiftlik), savunma ve politik amaçlar ile ilişkili diğer öğeleri (kaleler, gözetleme kuleleri, tahkimatlı yerleşimler, Tümülüsler, sınır yazıtları, kült alanları vs), kırsal yaşama ilişkin öğelerin (üretim alanları ve unsurları, tarım terasları, harman yerleri, su değirmenleri vs) tümünü bütüncül bir yaklaşımla değerlendirerek hem dönem hem de işlev açısından belgelemede aynı ihtimamı göstermektedir. Kültürel çevreyi oluşturan bu öğelerin günümüzde içinde yaşadığımız çevrenin bir parçası olduğu ve kısmen bazı öğelerin işlevlerinin farklılaşarak halen daha kullanılması tarafımızca önem taşımaktadır.

Sonuç olarak proje kapsamında Çeşme ilçesi için TPK analizlerinin gerçekleştirilmesi, koruma ve planlamaya yönelik bir altlığın oluşturulması, veritabanının hazırlanması gibi başlıca hedefleri başarıyla tamamlanmıştır. Ama daha önce de belirtildiği gibi projemiz aslında uzun

soluklu bir ve çok boyutlu bir çalışmanın bir yıllık sürecinde destek amaçlı olarak tasarlanmıştır. Bu hedef çerçevesinde uzun vadeli amaçlarımız için önemli bir destek olmuştur. Söz konusu analizlerin yarımada tarih öncesi dönemlerden bu yana kültürel çevrenin dönüşümü konusunda bir kurgu yapmamıza imkan tanınması beklenilmektedir. Ayrıca yine bu analizler sayesinde geçmişe ait kültürel çevrenin güncel peyzaj içinde nasıl varlığını sürdürdüğünü anlamamızı sağlayacaktır.

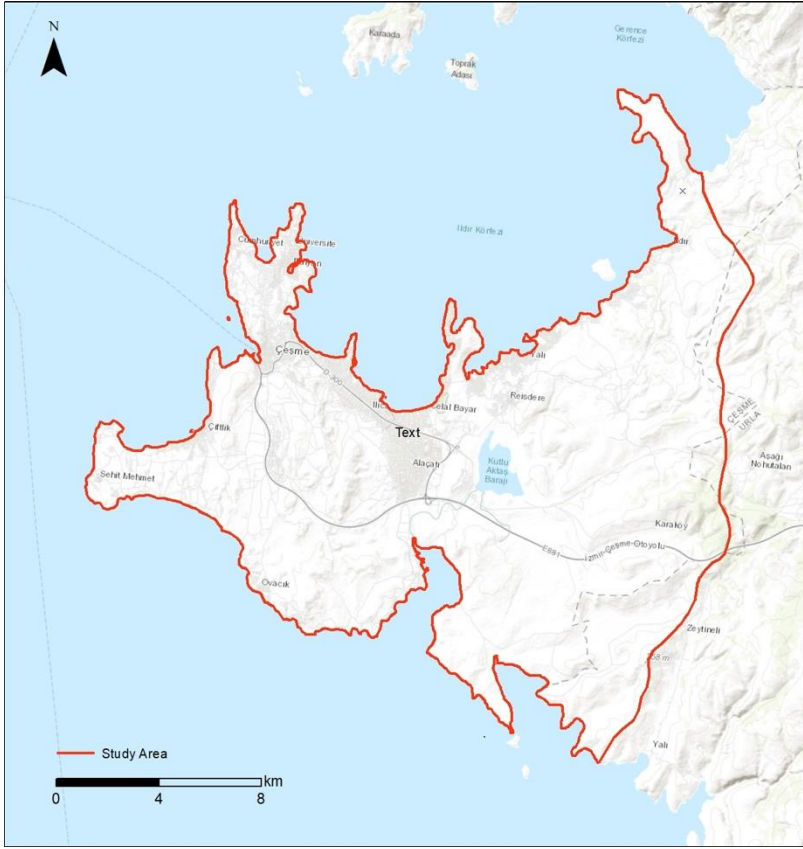

Fig.1 HLC analizlerinin gerçekleştirildiği Çeşme ilçesi sınırlarını gösteren harita

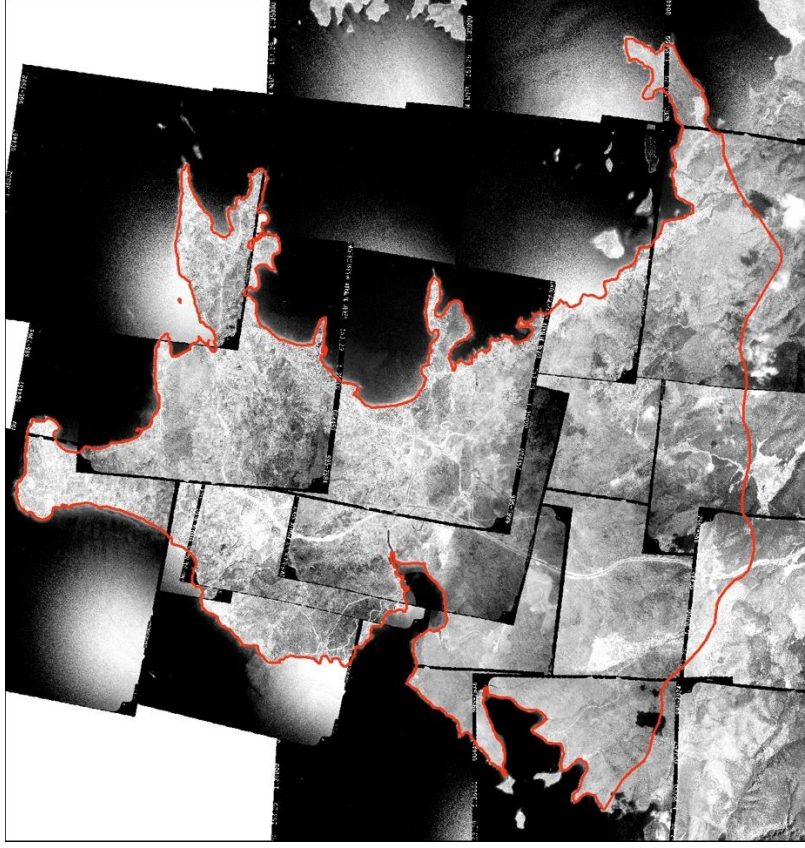

Fig.2 Çalışma alanına 1995 yılı hava fotoğraflarının rektifikasyon işlemini gösteren görsel

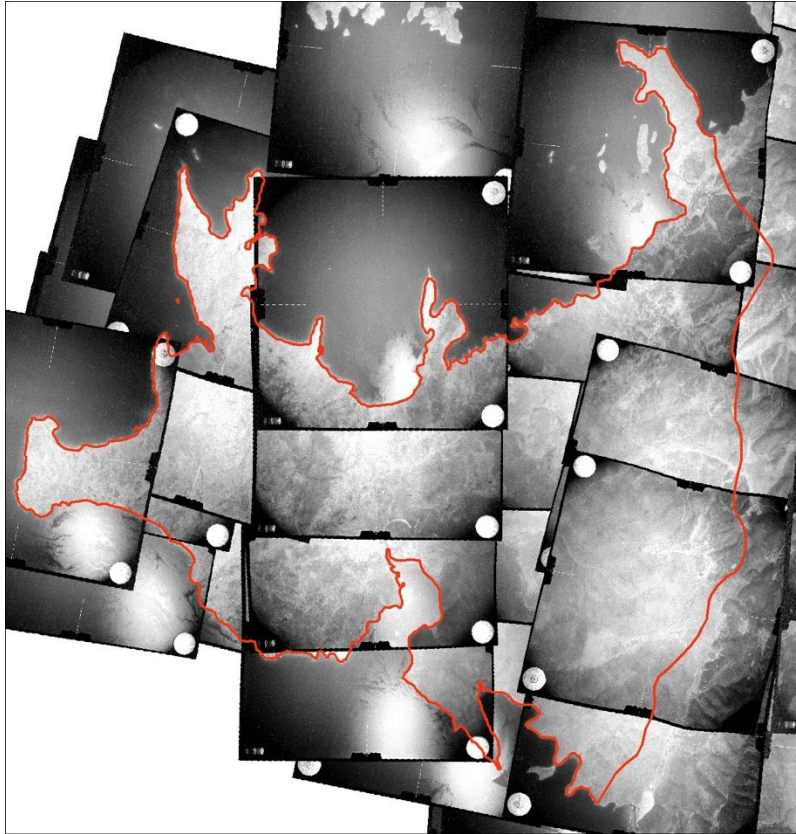

Fig.3 Çalışma alanına 1957 yılı hava fotoğraflarının rektifikasyon işlemini gösteren görsel

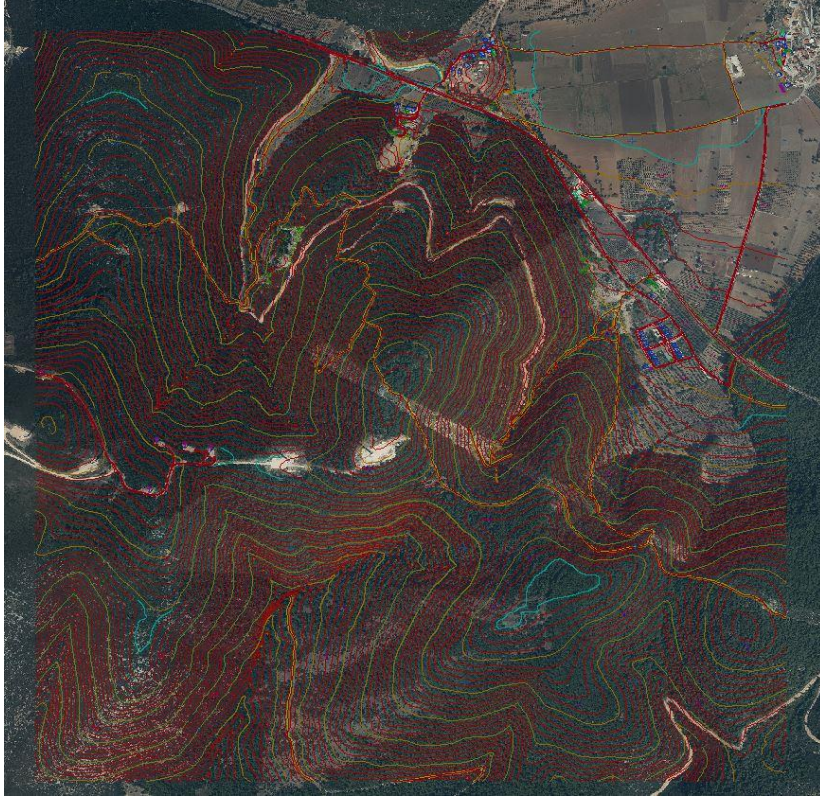

Fig.4 Ortofoto üzerinde eşyüksekti eğrilerinin sayısallaştırılması

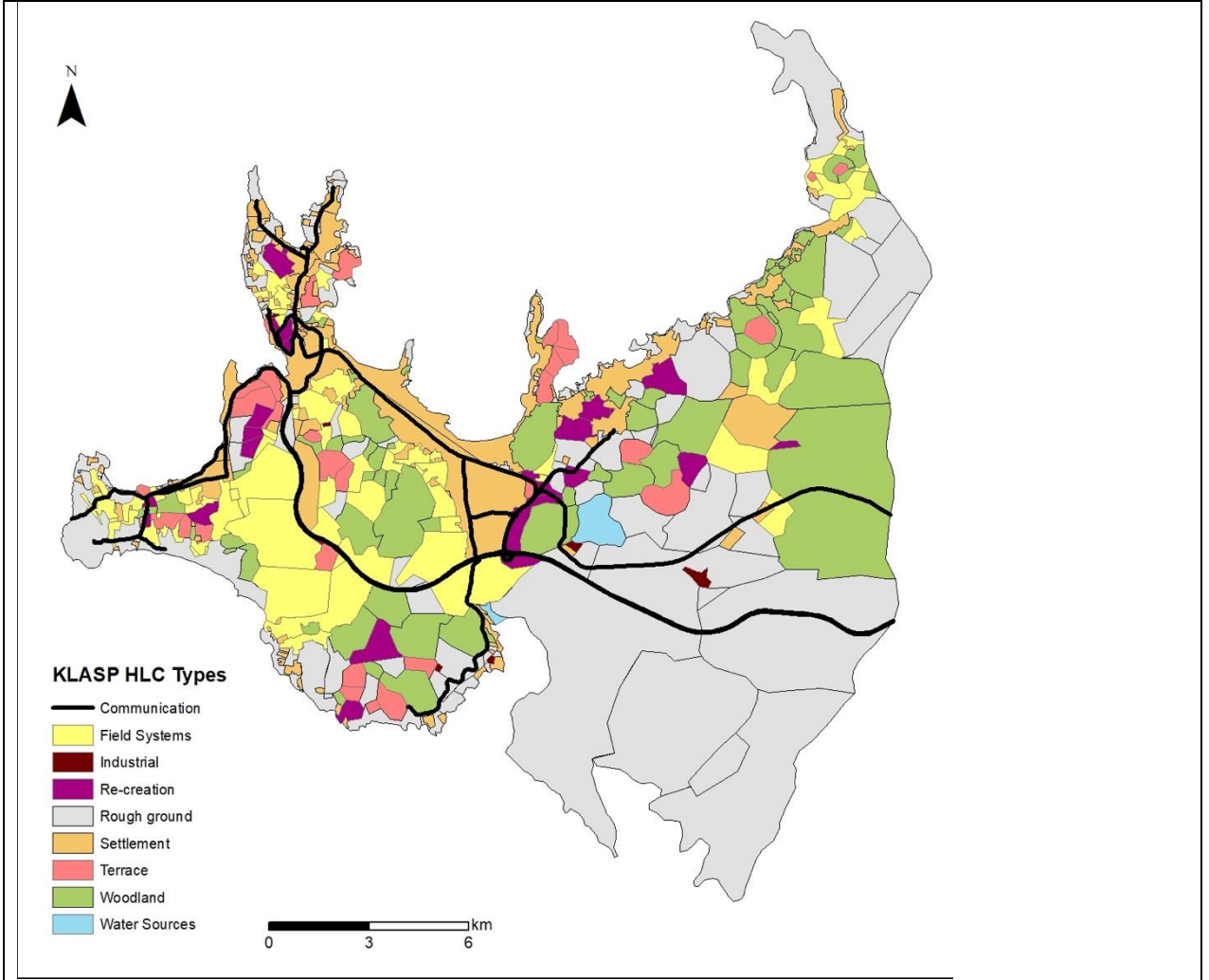

Fig.5 Çeşme ilçesi Tarihsel Peyzaj Karakterizasyonu haritası